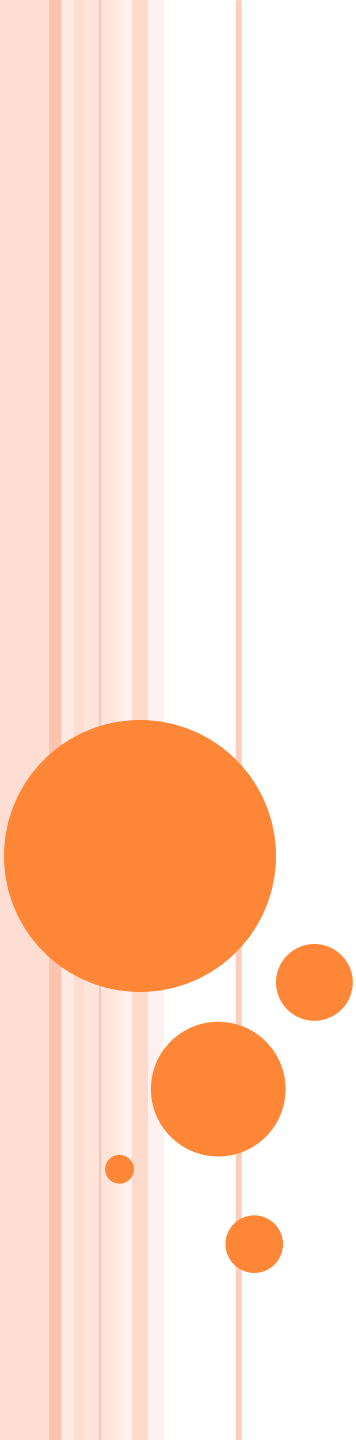

VLOGA IZVEDENCA PRI ODŠKODNINSKIH ZAHTEVKIH ZARADI POPLAV

**Dida VOLK
JUNIJ 2016**

TEME

- **predpostavke odškodninske odgovornosti** – nastanek škode in obseg škode
- **imenovanje izvedenca v sodnem postopku** – obseg naloge v povezavi z zahtevkom in v povezavi z obsegom zavarovanja
- **angažiranje izvedenca s strani zavarovalnice** in pomen izvedenskega mnenja v morebitnem sodnem postopku
- **sodna praksa** z razlago zanimivejših sodni odločb

PREDPOSTAVKE ODŠKODNINSKE ODGOVORNOSTI

- Ureditev v 131. členu Obligacijskega zakonika
- **Predpostavke:**
- Protipravnost ravnanja (ali posledice)
- Nastanek škode
- Vzročna zveza med protipravnostjo in nastalo škodo
- V nekaterih primerih odškodninske odgovornosti še krivda

NASTANEK ŠKODE

- Zmanjšanje premoženja (navadna škoda)
- Preprečitev povečanja premoženja (izgubljeni dobiček)
- Tudi povzročitev telesnih ali duševnih bolečin ali strahu drugemu ter okrnitev ugleda pravne osebe (nepremoženjska škoda)

VSL SODBA II CP 103/2016

Tožnik je vzrok nesreče pripisal mokremu madežu, ki se je nahajal na stopnici, čemur je sodišče verjelo in **s pomočjo izvedenca preverjalo**, kakšna je zdrsnost stopnice v mokrem stanju. Ker iz trditev tožnika ni izhajalo, da je bil madež oljnat oziroma masten, sodišče prve stopnje dokaznega postopka pravilno ni dopolnjevalo v tej smeri (z dopolnitvijo izvedenskega mnenja oziroma z zaslišanjem izvedenca).

IMENOVANJE IZVEDENCA V SODNEM POSTOPKU

- Najbolj pogosto v pravdnem postopku
- Uporabljajo se določbe od 243. do 245. člena Zakona o pravdnem postopku – ZPP
- Sodišče izvede dokaz z izvedencem, če je za ugotovitev ali za razjasnitev kakšnega dejstva potrebno strokovno znanje, s katerim sodišče ne razpolaga
- Izvedenca določi pravdno sodišče – prej lahko da strankam možnost, da se o tem izjavijo
- Sodišče lahko namesto določenega izvedenca vselej določi drugega izvedenca.

DOLOČITEV IZVEDENCA

- Izvedensko delo opravlja praviloma en izvedenec; če pa sodišče presodi, da je izvedensko delo zapleteno, lahko določi tudi dva ali več izvedencev
- Izvedenci se določijo predvsem med sodnimi izvedenci za določeno vrsto izvedenskega dela
- Izvedensko delo se sme zaupati tudi strokovni instituciji (bolnišnici, kemičnemu laboratoriju, fakulteti ipd.)
- Če so za določene vrste izvedenskega dela (glede ponarejanja denarja, glede pisave, za prstne odtise ipd.) posebni zavodi, se tako delo, zlasti če je bolj zapleteno, zaupa predvsem taki strokovni instituciji.

DOLŽNOST IZVEDENCA-OPROSTITEV DOLŽNOSTI

- Kdor je določen za izvedenca, se je dolžan odzvati vabilu in dati svoj izvid in mnenje
- Sodišče **oprosti izvedenca** na njegovo zahtevo te dolžnosti iz razlogov, iz katerih sme priča odreči pričanje ali odgovor na posamezna vprašanja
- Sodišče lahko oprosti izvedenca na njegovo zahtevo te dolžnosti tudi iz drugih upravičenih razlogov. Oprostitev lahko zahteva tudi pooblaščen delavec organa ali organizacije, v kateri izvedenec dela.

VSL SKLEP II CP 198/2013

Sklep, s katerim sodišče določi izvedenca ter opredeli njegovo nalogo, je sklep procesnega vodstva, zoper katerega ni posebne pritožbe.

VSL SODBA I CP 3213/2010

Izven pravnega postopka pridobljeno, po stranki naročeno mnenje predstavlja le del strankine trditvene podlage. Dokazni predlog za neposredno zaslišanje izvedenke C., ki je tako mnenje izdelala, je sodišče prve stopnje zato utemeljeno zavrnilo.

VSK SODBA CPG 123/2015

Šele po izdaji mnenja (ki ga je sodišče prve stopnje upoštevalo) je druga tožena stranka ugovarjala, da M.G. **ni sodni izvedenec, ampak le sodni cenilec**, zato ne bi smel biti imenovan za izvedenca in njegovo mnenje nima teže izvedenskega mnenja ter se ne more uporabiti kot dokaz. Pritožba z vztrajanjem pri tem stališču (ki mu tudi sodišče prve stopnje ni sledilo) ne more uspeti. Prvič, ker je **seznam sodnih izvedencev objavljen na spletnih straneh Ministrstva za pravosodje** in bi na dejstvo, da M.G. ni v seznamu sodnih izvedencev lahko druga tožena stranka opozorila že ob prejemu sklepa o njegovi postavitvi za izvedenca; kršitev določb pravnega postopka pred sodiščem prve stopnje pa mora stranka, skladno s prvim odstavkom 286. b člena ZPP uveljavljati takoj, ko je to mogoče. In drugič, drugi odstavek 245. člena ZPP določa, da se izvedenci določijo predvsem med sodnimi izvedenci za določeno vrsto izvedenskega dela. Ker je ta določba le instruksijska, sodišče lahko postavi za izvedenca tudi koga, ki ni v seznamu sodnih izvedencev. Sodišče prve stopnje je tudi ugotovilo, da je M.G. **ustrezno strokovno usposobljen** (po izobrazbi je inženir gradbeništva, ima opravljen strokovni izpit in pooblastilo za odgovornega vodjo del, odgovornega vodjo gradbišča za zahtevne, manj zahtevne in enostavne objekte, ima večletne izkušnje v gradbeništvu, za sodišča je izdelal preko 40 cenilnih mnenj, pri čemer je šlo za naloge, ki so od njega zahtevali tudi raziskavo stvari), ni pa sporno, da je kot sodni cenilec imenovan, med drugim, za področje gradbeništvo - komunala.

IZLOČITEV - KAZNOVANJE

- Izločitev – enako kot velja za sodnike (lahko predlaga izvedenec sam ali stranka...)
- Sodišče lahko kaznuje v denarju do 1.300 eurov izvedenca:
 - ki **ne pride na narok**, čeprav je bil v redu povabljen,
in svojega izostanka ne opraviči,
 - izvedenca, ki brez upravičenega razloga **noče opraviti** izvedenskega dela,
 - izvedenca, ki brez upravičenega razloga **ne opravi izvedenskega dela v roku**, ki ga je določilo sodišče (v praksi je najpogostejši razlog)

VSL SKLEP CST 624/2015

Nestrokovnost pri izdelavi izvedenskega mnenja in njegovih dopolnitev in nestrinjanje stranke z izvedenskim mnenjem tako sodna praksa kot pravna teorija zavračata **kot razlog za izločitev izvedenca**. Lahko pa je to razlog za **postavitev novega izvedenca**, če bi se izkazalo, da morebitnih pomanjkljivosti ali kontradiktornosti v izvedenskem mnenju z že postavljenim izvedencem ni mogoče odpraviti.

VSL SKLEP I CP 1731/2012

Ni sporno, da izvedenec izvedenskega dela ni opravil v določenem 30 dnevnem roku.

Neupravičena prekoračitev roka za izdelavo izvedenskega dela pa v obravnavani zadevi po oceni pritožbenega sodišča glede na težo kršitve ter opisane okoliščine utemeljuje izrek denarne kazni v višini 300,00 EUR.

IZVEDENSKO MNENJE (IM)

- Sodišče odloči ali **pisno ali samo ustno** na obravnavi + oboje
- Izvedenec mora vselej obrazložiti svoje mnenje.
- Sodišče **določi rok**, v katerem mora izvedenec dati pisni izvid in mnenje + opozorilo na posledice prekoračitve roka brez upravičenega razloga
- Podaljšanje roka za IM
- Dopolnitev IM

OBSEG NALOGE

- Sodišče vodi dokazovanje z izvedenci, označi izvedencu predmet, ki naj ga pregleda, mu postavlja vprašanja in zahteva po potrebi pojasnila glede danega izvida in mnenja
- Izvedencu se lahko dajejo pojasnila, lahko pa se mu dovoli tudi pregled spisov.
- **Na zahtevo izvedenca** se lahko v skladu s 7. členom ZPP (stranke so dolžne navesti dejstva in predlagati dokaze) izvedejo še dodatni dokazi, da se ugotovijo okoliščine, ki so pomembne, da bi si mogel izvedenec ustvariti mnenje.
- Izvedenec mora podati svoje mnenje vestno in v skladu s pravili znanosti in stroke (posledice krive izpovedbe).

VSL SKLEP II CP 506/2015

Kadar izvedenec, ki ni prvi po vrsti v zadevi, izdeluje svoje mnenje, je logično, da bo **pregledal tudi predhodna mnenja**, ki so postala del spisovnega gradiva, in se do njih opredelil.

VSL SKLEP III CP 2625/2014

Dvome in očitane pomanjkljivosti v izvedenskem mnenju je potrebno odstraniti tako, da se zahteva dopolnitev v pravdi pridobljenega izvedenskega mnenja (pisna ali/in z zaslišanjem izvedenca). Če se s tem ne odstranijo pomanjkljivosti, se določi drugi izvedenec. Za dopolnitev mnenja ali zaslišanje izvedenca ni potreben strankin predlog. Zato bi moralo sodišče izvedenca zaslišati ali pa ga pozvati, naj mnenje dopolni tako, da pisno odgovori na pripombe tožene stranke.

VSM SKLEP I IP 988/2012

Sodni cenilec je vezan na navodila sodišča glede obsega izvedbe cenitve. S tem se ne posega v njegovo strokovno neodvisnost, ampak sodišče izvaja procesno vodstvo, v okviru katerega tudi določa obseg dokazovanja. Sodišče samo presodi, ali se bo cenilcu dovolil vpogled v spis.

VSK SKLEP CPG 450/2014

Iz podatkov spisa izhaja, da je sodišče prve stopnje imenovalo izvedenca. Od njega je nato zahtevalo dve dopolnitvi mnenja. Tožena stranka je na zadnjo dopolnitev imela številne pripombe, sodišče prve stopnje pa je, namesto da bi v skladu z določbo 254. člena ZPP ta vprašanja razčistilo z izvedencem in ga zaslišalo, imenovalo novega. **Razlogi za imenovanje novega izvedenca iz sodbe niso razvidni.**

Kršitev je podana tudi v zvezi z mnenjem drugega izvedenca, na katerega je imela tožeča stranka pripombe, ki jih je sodišče prve stopnje napačno ocenilo le za pavšalne in zato od izvedenca niti ni zahtevalo pojasnil in razčistilo tudi po mnenju pritožbenega sodišča nejasnega mnenja. V taki situaciji bi morale sodišče prve stopnje najmanj zaslišati oba izvedenca in šele nato njuni mnenji ocenjevati v skladu z določbami ZPP.

NAGRADA IZVEDENCA + POVRAČILO STROŠKOV

- Izvedenec ima pravico do nagrade za IM
- V primeru zaslišanja na naroku še:
 - povračilo potnih stroškov in stroškov za prehrano in prenočišče
 - povračilo izgubljenega zaslužka in stroškov za izvedensko delo
- Pravilnik o sodnih izvedencih in sodnih cenilcih

VSL SKLEP I CP 335/2016

Pri presoji, ali je izvedenec opravil delo, ki mu ga je naložilo sodišče, ni pomembno, ali se stranke z izvedeniškim mnenjem strinjajo. Prav tako ni pomembno, ali bo sodišče v dokaznem postopku sprejelo izvedenčeve ugotovitve ali ne. Izvedenec ima pravico do povračila potnih stroškov in stroškov za prehrano in prenočišče, do povračila izgubljenega zaslužka in stroškov za izvedensko delo, kakor tudi pravico do **nagrade za to delo** (prvi odstavek 249. člena ZPP). Iz navedene določbe izhaja, da pridobi izvedenec **pravico do nagrade takrat, ko izdelava izvedeniško mnenje**. Izvedeniško delo je tisto delo, ki je bilo izvedencu naloženo s sklepom sodišča. Izpolnitev te naloge pa utemeljuje pravico izvedenca do nagrade ter povračila stroškov.

VSL SKLEP IV CP 2803/2015 + OSTALE...

- Tarifa za vrednotenje izvedenskega dela je vsebovana v pravilniku, ki določa nagrado glede na zahtevnost oziroma obseg izvedenskega opravila.
- Sodišče je pravilno upoštevalo in odmerilo nagrado za zbiranje in proučevanje dodatne dokumentacije.
- Pritožba neutemeljeno navaja, da sodišče izvedenki ne bi smelo priznati nagrade za študij spisa.

VDSS SKLEP PSP 170/2015

Sodišče prve stopnje je izvedencu neutemeljeno priznalo nagrado za izdelavo **zelo zahtevnega izvedenskega mnenja**. Izvedenec v svojem pojasnilu glede zahtevnosti izvedenskega mnenja ni navedel nobenih dejstev ali konkretnih utemeljenih razlogov, zaradi katerih bi bilo potrebno izdelavo izvedenskega mnenja, glede na pravne standarde, oceniti kot zelo zahtevno. Tudi iz obsežnosti samega izvedenskega mnenja ne izhaja, da bi šlo za zelo zahtevno izvedensko mnenje. Četrty odstavek 47. člena Pravilnika določa, da je zahtevnost izvida in mnenja odvisna zlasti od obsežnosti dokumentacije, ki je podlaga za izdelavo izvida in mnenja, časa, ki ga ima izvedenec na voljo, da ga pripravi, kompleksnosti in vrste zadeve, ki je predmet izvida in mnenja ter drugih dejavnikov, ki lahko vplivajo na stopnjo zahtevnosti izvida in mnenja.

VSC SODBA KP 2/2000

- Mnenje izvedenca, ki ga je zaradi ugotovitve utemeljenosti odškodninskega zahtevka angažirala zavarovalnica, ne predstavlja dokaza, na katerega se sodba ne bi smela opirati, zato zahteva za izločitev ni utemeljena.

VSL SODBA II CP 2116/2011

Tudi če je bil izvedenec J. D. predvsem sodni izvedenec za kmetijska zemljišča, to v spornem primeru ni pomembno. Postavljeni izvedenec strojne stroke dr. J. K. je namreč upošteval le objektivne podatke iz fotografij, ki so bili zbrani še v času, ko je izdelal izvedensko mnenje izvedenec J. D.. Na podlagi fotografij ter seznama stvari, in torej ne računov, kot poskušata prikazati pritožnici, pa je izvedenec izdelal avtonomno cenitev (glej njegovo cenitev in dopolnitev cenitve, ustrezno povzeto v razloge izpodbijane sodbe).

Nadalje iz razlogov izpodbijane sodbe izhaja, da izvedenec J. R. ni zgolj povzel cenitev izvedenca J. D., ki glede škode, nastale na kmetijskih pridelkih, tudi po stališču tožene stranke predstavlja ustreznega izvedenca, marveč je na podlagi tega mnenja povzel zgolj količine in vrste uničenega pridelka. Enako je ravnal izvedenec I. K.

VSL SODBA I CP 1148/99

Da je **do poplave prišlo zaradi dviga podtalnice**, je sodišče prve stopnje izključilo **na podlagi ugotovitev izvedenca**, da v prostorih hiše ni sledov vlage v zidovih, kar kaže na dobro izolacijo, v primeru dviga podtalnice pa tudi ne bi bilo poplavljen le dvorišče tožencev, temveč širše območje, ki ima enak višinski nivo. Glede odvajanja meteornih voda pa tožena stranka v pritožbi sama priznava ugotovitev sodišča prve stopnje, da jih je imel toženec speljane v jarek in da je voda odtekala tudi po naravni poti po terenu navzdol. Samo dejstvo, ali je bila hiša grajena brez gradbenega dovoljenja, je brez pomena, prav tako ni odločilno vprašanje, ali je hiša grajena v skladu s standardi barjanske gradnje, saj je že na podlagi podanega mnenja sodišče prve stopnje zaključilo, da med morebitnimi pomanjkljivostmi pri gradnji hiše in poplavo ni vzročne zveze, zato tudi ni razlogov za postavitev novega izvedenca in dopolnitev dejanskih ugotovitev.

VSL SODBA II CP 1631/2015

- Ročno premikanje (potiskanje) vozila, ki ga je na dvorišču zajela poplava, s poplavljenega dvorišča na višje ležeči predel vasi, **ne ustreza pravnemu standardu naklepne vožnje** po poplavljenem območju.
- Pri premoženjskem zavarovanju, kakršno je zavarovanje avtomobilskega kaska, se zagotavlja povrnitev škode, ki bi nastala v zavarovančevem premoženju, če bi nastal zavarovalni primer (prvi odstavek 949. člena OZ). Z zavarovalno pogodbo so bile v obravnavanem primeru krite škode zaradi uničenja ali poškodovanja zavarovanih stvari (motorno vozilo in njegovi sestavni deli), ki so posledica presenetljivih in od zavarovančeve volje neodvisnih dogodkov, med drugim tudi zaradi naravnih nesreč – poplav, hudourniških ali visokih voda (točka I. drugega odstavka 4. člena Splošnih pogojev). Izključitve primerov, ko zavarovalnica ni dolžna plačati škode, so lahko zakonske ali pogodbene. OZ v 953. členu in naslednjih predvideva tri primere zakonske izključitve. Prva od njih je naklepno ravnanje zavarovalca, zavarovanca ali zavarovalnega upravičenca kot vzrok nastale škode (drugi odstavek 953. člena OZ). Tej zakonski izključitvi ustreza pogodba v prvem delu 3. točke 5. člena Splošnih pogojev: (naklepna) vožnja po poplavljenem območju, potočnem ali rečnem koritu ali vožnja po poplavljeni cesti in zaradi vode, ki med (tako) vožnjo vdre v izgorevalni prostor motorja vozila.

